

1 WYROK

2 WIMIENIU

3RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

3.0.0.0.1Dnia 29 lipca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Małgorzata Ziolecka

Protokolant: prot. sąd. Patrycja Makuch

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2020 roku

sprawy **W. W.**

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 10 grudnia 2019 roku, sygnatura akt II K 1157/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę niniejszą przekazuje Sądowi Rejonowemu w Szamotułach do ponownego rozpoznania.

/Małgorzata Ziolecka/

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 345/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 10 grudnia 2019 roku, sygnatura akt II K 1157/18

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
pełnomocnik oskarżyciela substydiarnego
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XX

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)

(wyrok – karta 120 akt; pisemne uzasadnienie – karty 125 – 133 akt II K 1157/18)

Z wyrokiem tym nie zgodził się pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego, zarzucając obrazę przepisów postępowania, to jest art. 7 i 410 k.p.k. oraz art. 193 §1 k.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia, a także błąd w ustaleniach faktycznych, wnosząc w konsekwencji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Szamotułach do ponownego rozpoznania.

(apelacja pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego – karty 141 – 153 akt II K 117/18)

Sąd Odwoławczy, niestety, podziela zarzuty wywiedzionej w niniejszej sprawie apelacji, gdyż w sprawie zabrakło prawidłowej racjonalnej oceny zebranego materiału dowodowego, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych, iż działanie oskarżonego nie wyczerpało znamion zarzucanego mu przestępstwa z art. 177 § 2 k.k.

Przechodząc zaś do realiów niniejszej sprawy, to Sąd Rejonowy przeprowadził w niniejszej sprawie wyczerpujące postępowanie dowodowe, na co wskazuje nie tylko zawartość akt niniejszej sprawy, ale przede wszystkim dowody przeanalizowane przez ten Sąd w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy z kolei, przeprowadzając kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia, nie dostrzegł, aby istniała konieczność przeprowadzenia jeszcze jakiegoś innego dowodu, który pomógłby w ustaleniu przebiegu

przedmiotowego zdarzenia, gdyż jego zdaniem zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na to, iż oskarżony popełnił zarzucane mu przestępstwo.

Następnie Sąd Rejonowy dokonał oceny zebranego w sprawie i w całości ujawnionego materiału dowodowego, ale – przynajmniej w zakresie opinii biegłego R. Ł. – nie uczynił tego w sposób czyniący zadość obowiązującym w tym względzie zasadom (art. 7 k.p.k.). Każdy z ujawnionych w toku przewodu sądowego dowodów poddany został ocenie. Potwierdza to analiza akt sprawy i uzasadnienie wyroku, w którym wskazano, jakie fakty zostały uznane za udowodnione i jakie dowody były podstawą ich przyjęcia. Jednak ocena materiału dowodowego budzi zastrzeżenia, albowiem wykracza poza ramy swobodnej ich oceny, nie jest dokładna i wykazuje błędy logiczne.

Podkreślić przy tym należy, że żadna ze stron nie kwestionowała materiału dowodowego, ujawnionego w toku postępowania sądowego.

Niestety przeprowadzenie wyczerpującego postępowania dowodowego nie ustrzegło Sądu I instancji przed błędną, nielogiczną i nieprzekonywującą oceną dowodów, a w konsekwencji wadliwą oceną zachowania oskarżonego W. W., jako niewyczerpującego znamion zarzucanego mu przestępstwa.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że polska procedura karna wyłącza możliwość odczytywania zeznań złożonych w charakterze świadka przez osobę, która następnie uzyskuje status oskarżonego. Wprawdzie sąd może za

zgodą stron odczytać na rozprawie głównej wszelkie protokoły przesłuchania świadków i oskarżonych, sporządzone w postępowaniu przygotowawczym, albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę, jednakże nie dotyczy to sytuacji, w której nastąpiła zmiana roli procesowej ze świadka na oskarżonego, o czym stanowi art. 389 § 1 k.p.k. zezwalając w takiej sytuacji jedynie na odczytywanie i to w odpowiednim zakresie, protokołów, ale wyjaśnień, złożonych przez oskarżonego.

Z powyższego wprost zatem wynika, że wypowiedzi oskarżonego, których udzielił on będąc przesłuchiwany w charakterze świadka, nie posiadając jeszcze statusu podejrzanego, czy oskarżonego, nie mogą w żaden sposób zostać następnie wykorzystane, jako materiał dowodowy w danej sprawie.

Na etapie postępowania przygotowawczego, prowadzonego w tej sprawie przed wniesieniem subsydiarnego aktu oskarżenia, wydane zostało postanowienie o powołaniu biegłego P. Ż., celem wydania opinii na okoliczność, jaki był przebieg wypadku, co było jego przyczyną i czy istniała możliwość uniknięcia wypadku drogowego, a jeżeli tak, to w jaki sposób. I w następstwie wykonania powyższego postanowienia, biegły sporządził w dniu 2 października 2017 roku opinię (karty 131 – 139 v akt PR 2 Ds. 1906.2018), która następnie została uznana przez Sąd I instancji za w pełni wiarygodny materiał dowodowy i dalej, która stała się dla tegoż Sądu podstawą do czynienia ustaleń faktycznych sprawy. I nie byłoby w tego typu postępowaniu Sądu I instancji

nie nieprawidłowego, gdyby nie to, że biegły opierał się przy sporządzaniu tej opinii, między innymi, na zeznaniach złożonych w dniu 27 sierpnia 2016 roku przez W. W. (karty 18v, 19 akt PR 2 Ds. 1906.2018), przesłuchiwanego wówczas - jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego - w charakterze świadka - strona 7 opinii.

Skoro zatem tak, to oczywistym jest, że biegły sporządził na zakreślone mu tezy dowodowe opinię, uwzględniając przy jej wydawaniu to, co na temat okoliczności zdarzenia mówił w charakterze świadka W. W., nie posiadający jeszcze wówczas statusu oskarżonego, czy nawet podejrzanego. Jeżeli zatem tak, to oczywistym jest, że Sąd Rejonowy ominął wynikający z art. 389 § 1 k.p.k. zakaz. Wydając bowiem zaskarżony obecnie wyrok, Sąd Rejonowy uczynił to właśnie w oparciu o rzeczoną opinię, która została sporządzona, jak zostało powyżej niniejszego uzasadnienia wskazane, w oparciu o objęty zakazem dowodowym materiał dowodowy.

Na okoliczność powyższą zwrócił już uwagę Sąd Rejonowy, rozpoznający zażalenie pokrzywdzonego K. W. na postanowienie o umorzeniu śledztwa, wskazując, że po odebraniu wyjaśnień od W. W. niezbędne będzie powołanie innego biegłego z dziedziny rekonstrukcji wypadków, nie będącego pod wpływem uprzednich zeznań tej osoby złożonych w charakterze świadka (postanowienie z dnia 15 czerwca 2018 roku – karta 157 akt PR 2 Ds. 1906.2018)

Reasumując Sąd II instancji stwierdza, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia obowiązującego, a powołanego powyżej przepisu postępowania karnego.

W myśl art. 193 § 1 k.p.k., jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, zasięga się opinii biegłego albo biegłych. Owe wiadomości specjalne muszą pozostawać w związku z realiami faktycznymi sprawy, co oznacza, że opinia musi mieć zakotwiczenie w zgromadzonym materiale dowodowym.

W toku postępowania sądowego, zainicjowanego subsydiarnym aktem oskarżenia, w dniu 17 czerwca 2019 roku, Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego z dziedziny rekonstrukcji wypadków R. Ł. (postanowienie – karta 52 – 53 akt II K 1157/18).

W opinii z dnia 28 sierpnia 2019 roku (karty 61 – 92 akt II K 1157/18) oraz w trakcie przesłuchania w dniu 3 października 2019 roku (karty 105v – 107 akt II K 1157/18), biegły – bazując na poczynionych przez siebie obliczeniach na podstawie śladów na miejscu zdarzenia, pozostawionych przez motocykl pokrzywdzonego i samochód oskarżonego – wskazał, że sytuację zagrożenia swoim zachowaniem i postępowaniem na drodze stworzył kierujący samochodem S. (...), który w trakcie podejmowania i wykonywania manewru skrętu w lewo nie zachował szczególnej ostrożności, co skutkowało wjechaniem na tor jazdy wykonującego już manewr wyprzedzania motocyklisty. Takie zachowanie

i postępowanie oskarżonego stanowiło wyłączną przyczynę zaistnienia przedmiotowego wypadku.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zarówno opinia pisemna, jak i zeznania biegłego, są wyczerpujące i przekonywujące, potwierdzone poczynionymi, i w żaden sposób nie podważonymi, obliczeniami, a zatem dowody te są wiarygodne.

Jednak Sąd Rejonowy nie podzielił opinii biegłego R.Ł. i jej wniosków, gdyż zdaniem Sądu Rejonowego oskarżony prawidłowo wykonywał manewr skrętu w lewo, ponieważ zwolnił do prędkości umożliwiającej wykonanie skrętu, a także odpowiednio wcześniej sygnalizował kierunkowskazem zamiar skrętu w lewo.

Sąd Okręgowy powyższych ustaleń Sądu I instancji nie kwestionuje, ale zauważa, że dla bezpiecznego wykonania manewru skrętu w lewo nie wystarczy zwolnienie i włączenie kierunkowskazu. W tym bowiem momencie konieczne, niezbędne przed rozpoczęciem skrętu, jest upewnienie się, czy na przeciwległym pasie ruchu nie ma pojazdów i to zarówno jadących z przeciwnego kierunku na pasie przez który należy przejechać, jak i jadących z tyłu i wykonywujących już manewr wyprzedzania samochodu, który zamierza skrócić.

Jak wynika z opinii i obliczeń biegłego, na podstawie śladów na miejscu zdarzenia, pozostawionych przez motocykl pokrzywdzonego i samochód oskarżonego, oskarżony nie zachował tej szczególnej ostrożności, nie upewnił się czy nikt go nie wyprzedza, dlatego to

on, skręcając, zjechał drogę już wyprzedzającemu go motocyklowi.

Zdaniem Sądu Okręgowego, dyskwalifikując opinię biegłego R. Ł. odnośnie przyczyny zaistnienia przedmiotowego wypadku, Sąd Rejonowy dopuścił się dowolnej, niczym nie popartej, oceny tego dowodu, zwłaszcza w zakresie poczynionych przez biegłego obliczeń, co bez wątpienia miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Podsumowując, skarżąca we wniesionej apelacji wykazała konkretne uchybienia w zakresie zasad logicznego rozumowania, których dopuścił się Sąd Rejonowy w wyciąganiu wniosków z prawidłowo zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, co więcej, skarżąca wykazała merytoryczną niesłuszność wniosku Sądu I instancji co do tego, że oskarżony prawidłowo wykonywał manewr skrętu w lewo.

Mankamenty rozumowania Sądu Rejonowego musiały skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu, do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Wniosek	
uchylenie zaskarżonego wyroku	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach	

uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Zważywszy na ewidentną obrazę przepisów postępowania przez Sąd Rejonowy, konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.	

Lp.	Zarzut	
2	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść orzeczenia	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiąże o powodach uznania zarzutu		

za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
--	--

I tu dochodzimy do istoty tej sprawy, a więc popełnienia przez Sąd I instancji błędu w ustaleniach faktycznych.

Błąd istotnych ustaleń faktycznych zachodzi wówczas, gdy treść dokonanych ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd nie odpowiada zasadom rozumowania, a błąd mógł mieć wpływ na treść orzeczenia. Uchybienie to może mieć postać „błędu braku” albo „błędu dowolności”, czyli nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7 k.p.k.) np. błąd logiczny, zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonywającym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, czy oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych. W obu wypadkach, uchybienie dotyczy sytuacji, w której dowody stanowiące podstawę orzeczenia zostały prawidłowo ujawnione i ocenione.

Zgodnie z przepisem art. 177 § 1 k.k., kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, a w myśl § 2 tegoż artykułu, jeżeli następstwem wypadku jest śmierć

innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

W kontekście powyższego, a przede wszystkim wadliwie ocenionej opinii biegłego R.L., nie może budzić wątpliwości, iż Sąd Rejonowy popełnił błąd przyjmując, iż oskarżony nie naruszył zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym wykonując w dniu zdarzenia manewr skrętu w lewo, gdyż oskarżony nie zachował niezbędnej w tym momencie ostrożności, nie upewnił się czy nikt go nie wyprzedza, dlatego to on, skręcając, zajął drogę już wyprzedzającemu go motocyklowi.

Wadliwe ustalenie stanu faktycznego niniejszej sprawy musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu, do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Wniosek

uchylenie zaskarżonego wyroku

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Zważywszy na ewidentny błąd w ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego, konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

/Małgorzata Ziółka/